

**Budapest Főváros IX. Kerület
Ferencváros Önkormányzata**

Iktató szám: 65/2023.

ELŐTERJESZTÉS

A Képviselő-testület 2023. március 9-i ülésére

Tárgy: Az Imre utca Ligeti György utcává történő átnevezésének véleményezése

Előterjesztő: Baranyi Krisztina polgármester

Készítette: Dr. Tüttösi Zoltán titkárságvezető, Polgármesteri Kabinet

Előzetesen tárgyalja: Városfejlesztési, Innovációs és Környezetvédelmi Bizottság
2023.03.07.
Kulturális, Oktatási, Egyházügyi és Nemzetiségi Bizottság
2023.03.08.

Az előterjesztés a jogszabályi rendelkezéseknek megfelel: dr. Oláh Eleonóra s.k.

Az előterjesztéssel kapcsolatos törvényességi észrevétel:

A döntéshez egyszerű **minősített** **többség szükséges.**

Az előterjesztés a kifüggesztési helyszínen közzétehető:

igen
nem

Az előterjesztést nyílt ülésen kell tárgyalni.

Az előterjesztést zárt ülésen kell tárgyalni.

Az előterjesztés zárt ülésen tárgyalható.

Tisztelt Képviselő-testület!

Idén lesz Ligeti György zeneszerző születésének 100. évfordulója. Ebből az alkalomból a világ zenei élete számos programmal készül emlékezni a XX. század egyik legkiemelkedőbb magyar zeneszerzőjére.

Göz László, a Budapest Music Center (BMC) ügyvezető igazgatója az évfordulóra tekintettel kezdeményezte Budapest Főváros Önkormányzatánál a IX. kerületben található Imre utca Ligeti György utcára történő átnevezését.

Ligeti György özvegye, Ligeti Vera és fia, Lukas Ligeti hozzájárulását adta, hogy a jeles évforduló alkalmából a néhai zeneszerzőről utca legyen elnevezve Belső-Ferencvárosban.

A kezdeményezés indoka az évfordulón kívül a BMC jelenlegi épületének egy új operaházzal történő kibővítése. A bővítést az Imre utca 2-4. szám alatt lévő épületek átépítésével, illetve újraépítésével tervezik megvalósítani. Ennek eredményeként az Imre utcában egy 10 lakásos bérház marad csak, melynek lakóit közvetlenül érintené az utca átnevezésével járó kellemetlenség. Az alapkőletétel dátuma 2023. május 28. A beruházást 2023 májusában kezdik meg, és várhatóan 2026 februárjában nyitják majd meg az új operaház kapuit.

Ligeti György (Dicsőszentmárton, 1923. május 28. – Bécs, 2006. június 12.) Kossuth-díjas magyar zeneszerző magyar zsidó szülők gyermekeként született Erdélyben, édesapja banktisztviselő, édesanyja szemorvos volt. Tanulmányait a kolozsvári zenekonzervatóriumban, majd a budapesti Zeneakadémián végezte Farkas Ferenc, Bárdos Lajos, Járdányi Pál és Veress Sándor tanítványaként. Tanulmányai elvégzése után népzene kutatással foglalkozott. Romániában ösztöndíjasként több száz erdélyi magyar népdalt gyűjtött. 1950-től a budapesti Zeneművészeti Főiskolán zeneszerzést és ellenpontot tanított. Az 1956-os forradalom leverése után a kölni rádióhoz került külső munkatársként. Itt megismerkedett Karlheinz Stockhausennel, aki nagy hatással volt művészetére. 1959-ben Bécsben telepedett le, és 1967-ben megkapta az osztrák állampolgárságot. Állandó résztvevője volt a darmstadti nyári mesterkurzusoknak, vendégtanárként oktatott a stockholmi Zeneművészeti Főiskolán. Tanított Berlinben és a kaliforniai Stanford Egyetemen is. 1973-ban Hamburgban telepedett le, ahol a helyi zeneművészeti főiskolán zeneszerzés tanári állást vállalt.

Stockhausen hatására szerezte 1958-ban az első elektronikus művét, az Artikulationt. Ez a műve és a nagyzenekarra írt, 1961-es Atmosphères azonnal meghozta számára az ismertséget a nyugat-európai zenei életben. Ligeti azonban hamar kiábrándult az elektronikus zenéből, és ismét a hangszeres zene került figyelmének középpontjába. Zenéjének leginkább felismerhető vonása valamiféle neodadaista érzékenység a humor és az abszurd iránt, ami kendőzetlenül mutatkozik meg olyan darabokban, mint a Poème symphonique, amelyben száz metronóm ketyeg egyszerre, mindegyikük más tempóra beállítva, míg végül csak egy marad. A másik jellemzője Ligeti zenéjének a meccanico mozgástípus, ami azt jelenti, hogy a zene gépszerű, hangzásában mechanikus és precíz. A zene lényege, hogy a zenész úgy játszik a hangszeren, mintha az egy gép lenne. Az elektronikus zenével végzett kísérleteinek eredményeképp szakított azzal a felfogással, hogy a zenét diszkrét hangokból összerakott dallamokból-akkordokból állítsa össze, ehelyett egy képlékeny hangmassza mozgására koncentrált. Ennek a zenének a leírására vezette be a mikropolyfónia fogalmát. Élete kései szakaszában zenéjében is megjelent a metrika, majd a harmónia is.

Egyetlen operáját – amely világhírvé vált – 1978-ban írta Le grand macabre címmel, ennek ősbemutatója 1978-ban Stockholmban volt. A Hieronymus Bosch festménye nyomán komponált művet azóta bemutatta a világ számos jelentős operaháza. Műveit a nyugati avantgárd zene mellett a magyar muzika is jellemzi. 1978-as Hungarian Rock és Passacaglia ungherese című műveiben magyar hangzást idéz modern eszközökkel. Számos művét

(Lontano, Lux Aeterna, Requiem) mozifilmekben is felhasználták (2001: Űrodüsszeia, Ragyogás stb.)

Utolsó befejezett műve a Sípbal, dobbal, nádi hegedűvel című opusz, melyet Károlyi Katalin és az Amadinda Űtőegyüttes számára, Weöres Sándor verseire komponált 2000-ben. 2002-ben végleg Bécsbe költözött, itt élt, egészen 2006. június 12-én bekövetkezett haláláig.

Ligeti György pályáján mindvégig saját utakat keresett, zeneszerzői stílusa egyedi és változatos volt. Nem gondolkodott programokban, kerülte a dogmákat, műveit nem határozta meg valamilyen általános elmélet, központi gondolat, világmagyarázat vagy mondanivaló. Nem volt egységes zenei nyelve, nézeteit, elképzeléseit folyamatosan revideálta, új problémákat vetett fel és oldott meg.

Budapest Főváros Önkormányzata Közgyűlésének a közterület- és városrésznevek megállapításáról, azok jelöléséről, valamint a házszám-megállapítás szabályairól szóló 94/2012. (XII. 27.) önkormányzati rendeletének 9. § (1) bekezdése alapján személyről közterületet elnevezni halála után, legalább 5 év elmúltával lehet. A közterületnév előtagjának meg kell egyeznie a személy által használt családi és utónévvel. A 94/2012. (XII. 27.) önkormányzati rendelet 10. § (1) bekezdés *b*) pontja értelmében közterület-elnevezéssel emléket állítani olyan magyar személynek lehet, aki a tudomány, művelődés, sport vagy a társadalmi élet egyéb területén kimagaslóan jelentőset tett vagy alkotott, és ezáltal személyének emléke megőrzésre méltó. A néhai Ligeti György messzemenően megfelel a fenti, jogszabály által meghatározott követelményeknek.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 23. § (4) bekezdés 6. pontja értelmében **a Fővárosi Önkormányzat feladata – az érintett kerületek véleményének kikérésével – a fővárosi közutak, közparkok, közterek elnevezése.**

A Fővárosi Közgyűlés 2023. február 22-i ülésén döntött arról, hogy 2023. március 7-i hatállyal az Imre utca törölve lett a 94/2012. (XII. 27.) önkormányzati rendelet védett közterületnevek felsorolását tartalmazó 2. mellékletéből. [2023. március 7-i hatállyal hatályát veszítette a 94/2012. (XII. 27.) önkormányzati rendelet 2. melléklet IX. kerület című táblázat Imre utcára vonatkozó, - a táblázat fejlécsorával együtt számított - 20. sora.] A döntés részletes indokolása szerint „Budapest főpolgármesteréhez kezdeményezés érkezett annak érdekében, hogy a IX. kerületi Imre utca elnevezése Ligeti György utcára változzon. Budapest Főváros Levéltárának tájékoztatása szerint az Imre utca elnevezése köznévi eredetű, így a jelenlegi védett státuszát csak az elnevezés időbelisége indokolja. Az átnevezési kérelemről való érdemi döntéshez a védettség megszüntetése szükséges.” A védettség megszüntetése 2023. március 7-i hatállyal tehát megtörtént. Ahhoz, hogy a Fővárosi Közgyűlés az átnevezési kérelemről szóló érdemi döntését meghozza, már csak a Ferencvárosi Önkormányzat hivatalos véleményének megküldésére van szükség.

Fentiekre tekintettel kérem a tisztelt Képviselő-testületet, hogy a határozati javaslatban foglaltak szerint nyilvánítson véleményt az Imre utca Ligeti György utcára történő átnevezéséről.

Budapest, 2023. március 2.

Baranyi Krisztina s.k.
polgármester

Mellékletek:

- Gönczi Ambrus gyűjteményvezető (Ferencvárosi Helytörténeti Gyűjtemény) 2022. november 25-i feljegyzése (és csatolmányai) az Imre utca elnevezésével kapcsolatban
- Dr. Kenyeres István, Budapest Főváros Levéltára főigazgatója 2023. február 8-án Karácsony Gergely főpolgármesternek írt levele az Imre utcáról

HATÁROZATI JAVASLAT

1. Budapest Főváros IX. kerület Ferencváros Önkormányzatának Képviselő-testülete egyetért a IX. kerületben lévő Imre utca Ligeti György utcára történő átnevezésével.

Felelős: Baranyi Krisztina polgármester
Határidő: 2023. március 09.

2. Budapest Főváros IX. kerület Ferencváros Önkormányzatának Képviselő-testülete felkéri a Polgármestert, hogy az Imre utca Ligeti György utcára történő átnevezésével kapcsolatos véleményéről tájékoztassa a Fővárosi Önkormányzatot.

Felelős: Baranyi Krisztina polgármester
Határidő: 2023. március 14.